

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏสงขลา ปีการศึกษา 2540 -2541 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะการมีงานทำ การประกอบอาชีพ การทำงานทำและความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ประชาราตนในการศึกษาคือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏสงขลาในปีการศึกษา 2540 - 2541 จำนวนทั้งสิ้น 705 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏ ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2540 - 2541 ของกองแผนงาน เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2542 โดยให้ผู้สำเร็จการศึกษาตอบแบบสอบถามในวันซ้อมรับพระราชทานปริญญาบัตร และส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์สำหรับผู้ที่ไม่มาซ้อมรับพระราชทานปริญญาบัตร ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 584 คน

สรุปผลที่ได้จากการศึกษา

1. ภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา

ภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา ผลจากการศึกษาภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำแล้ว ร้อยละ 85.96 ไม่มีงานทำ ร้อยละ 14.38 โดยที่ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการศึกษา มีงานทำแล้ว ร้อยละ 90.71 ไม่มีงานทำ ร้อยละ 9.29 ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์มีงานทำแล้ว ร้อยละ 80.70 ไม่มีงานทำ ร้อยละ 19.30 และผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์มีงานทำแล้ว ร้อยละ 78.92 ไม่มีงานทำ ร้อยละ 21.08

2. การประกอบอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา

เมื่อพิจารณาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาได้ข้อสรุป ดังนี้ สาขาวิชาการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการศึกษาประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด รองลงมา ลูกจ้างชั่วคราว ครู หรือเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษาเอกชน พนักงานบริษัทองค์กรธุรกิจเอกชน อาชีพอิสระ หรือเจ้าของกิจการ และประกอบอาชีพอื่น ๆ ตามลำดับ

2.1 สาขาวิทยาศาสตร์ ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างชั่วคราวมากที่สุด รองลงมาคือ พนักงานบริษัทองค์กรธุรกิจเอกชน ประกอบอาชีพอิสระหรือเจ้าของกิจการ และอื่นๆตามลำดับ

2.2 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ทำงานในบริษัทเอกชนมากที่สุด รองลงมาเป็นลูกจ้างชั่วคราว ประกอบอาชีพอิสระ หรือเจ้าของกิจการ ครูหรือเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษาเอกชน และอื่นๆตามลำดับ

3.รายได้ของผู้สำเร็จการศึกษา ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ มีรายได้ต่ำกว่าวุฒิ คือ มีรายได้ เดือนละ 6,000 บาทลงมา รองลงมานี้รายได้สอดคล้องกับวุฒิคือมีรายได้ระหว่าง 6,001- 8,000 บาท และมีรายได้สูงกว่าวุฒิ คือมีรายได้มากกว่า 8,000 บาท

เมื่อพิจารณารายได้ของผู้สำเร็จการศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาได้ข้อค้นพบ ดังนี้

3.1 สาขาวิชาการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้สอดคล้องกับวุฒิ รองลงมานี้รายได้ต่ำกว่าวุฒิ และมีรายได้สูงกว่าวุฒิ ตามลำดับ

3.2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์มีรายได้ต่ำกว่าวุฒิมากที่สุด รองลงมามีรายได้สอดคล้องกับวุฒิ และมีรายได้สูงกว่าวุฒิ ตามลำดับ

3.3 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์มีรายได้ต่ำกว่าวุฒิมากที่สุด รองลงมามีรายได้สอดคล้องกับวุฒิ และมีรายได้สูงกว่าวุฒิ ตามลำดับ

4. ลักษณะงานของผู้สำเร็จการศึกษา ผลจากการศึกษายังลักษณะงานที่ผู้สำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพจำแนกตามสาขาวิชา ปรากฏดังนี้

4.1 สาขาวิชาการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาไปทำงานตามสาขาอาชีพต่าง ๆ มากที่สุดเรียงตามลำดับ ดังนี้

4.1.1 งานสอน นักวิชาการศึกษา เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม

4.1.2 งานประชาสัมพันธ์

4.1.3 งานขาย

4.1.4 งานบัญชี การเงิน ลินเช่อ

4.1.5 งานอื่นๆ

4.2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ผู้สำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพต่าง ๆ มากที่สุดตามลำดับ ดังนี้

4.2.1 งานสอน นักวิชาการศึกษา เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม

4.2.2 งานด้านเกษตรกรรม

4.2.3 งานประชาสัมพันธ์

4.2.4 งานอื่นๆ

4.3 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ผู้สำเร็จการศึกษาไปทำงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ มากที่สุดเรียงตามลำดับ ดังนี้

4.3.1 งานประชาสัมพันธ์

4.3.2 เอกสารนุ락 งานธุรการ ชีวเลข งานสารบรรณ งานเอกสาร

พิมพ์รายงาน งานบัญชี การเงินลินเช่อ

4.3.3 งานสอน นักวิชาการศึกษา งานฝึกอบรม

4.3.4 งานขาย

4.3.5 งานอื่นๆ

5. ที่ตั้งของที่ทำงาน ผลงานการศึกษาที่ตั้งทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา พนวจ ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 คน และ ภาคกลาง 1 คน นอกจากนี้มีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคใต้ และร้อยละ 91 ของผู้ที่มีที่มีภูมิลำเนาอยู่ในการได้ ได้งานทำในภาคใต้

6. การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ผลงานการศึกษา พนวจ ผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่ระบุว่า นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ในระดับปานกลาง รองลงมาระบุว่า นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก และระดับน้อย ตามลำดับ โดยที่ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่านำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก ส่วน ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ส่วนใหญ่ระบุว่า นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง

7. ความรู้ที่ควรเพิ่มเติมเข้าไปในหลักสูตรเพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ที่ควรเพิ่มเข้าไปในหลักสูตร ปรากฏว่าผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าความรู้ที่ควรเพิ่มเติมเข้าไปในหลักสูตร 3 อันดับแรก คือ คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ และการปฏิบัติจริงตามลำดับ ถ้าแยกพิจารณาตามสาขาวิชา พนวจในสาขาวิชาการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า วิชาที่ควรเพิ่มเติมเข้าไปในหลักสูตรมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ คอมพิวเตอร์ การฝึกปฏิบัติจริง และภาษาอังกฤษ ตามลำดับ ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์ มีความเห็นว่า ความรู้ที่ควรเพิ่มเติมเข้าไปในหลักสูตรมากที่สุดตามลำดับ คือ คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ และการฝึกปฏิบัติจริง ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์นั้น มีความเห็นว่าควรเพิ่มเติมวิชา คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ และการฝึกปฏิบัติจริงเข้าไปในหลักสูตรมากที่สุด

8. การงานของผู้สำเร็จการศึกษา

จำนวนหน่วยงานที่ไปสมัครงาน ผลงานการศึกษาพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาไปสมัครงานกับหน่วยงานเพียง 2 - 3 แห่งมากที่สุด รองลงมาระบุว่าไปสมัครงานกับหน่วยงานมากกว่า 4 - 5 แห่ง ไปสมัครงานกับหน่วยงานเพียง 1 แห่ง และไปสมัครงานกับหน่วยงาน 5 - 10 แห่ง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจำนวนหน่วยงานที่ผู้สำเร็จการศึกษาไปสมัครงานกับหน่วยงาน 2-3 แห่งมากที่สุด พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชาไปสมัครงานกับหน่วยงาน 2-3 แห่งมากที่สุด

9. คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา

ผลงานการสอบถ้าความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาว่า บัณฑิตจากสถาบันราชภัฏมีคุณลักษณะที่น่าพึงพอใจ 5 ลำดับแรก คือความซื่อสัตย์ ความรักในเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ความเสียสละ ความยืดมั่นและปฏิบัติตามคุณธรรมและความรับผิดชอบ คุณลักษณะที่เห็นว่าควร

ปรับปรุง 5 ลำดับแรก คือ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ และการมีความรู้ซึ่งในวิชาที่เรียน

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับภาระการสอนมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ คือ ข้อมูลทั่วไป ภาระการมีงานทำ การประกอบอาชีพ รายได้ ลักษณะงานที่ทำ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่เรียนมา การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา มีประเด็นสำคัญดังนี้

1. การตอบแบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถามเพียงร้อยละ 82.37 ของผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมดการผู้ที่สำเร็จการศึกษาจำนวนนี้ไม่ตอบแบบสอบถามมาจากสาขาวิชา 2 ประการ คือ ประการแรกเป็นเพียงผู้สำเร็จการศึกษาที่เข้ารับปริญญาบทางคน อาจจะไม่เห็นความสำคัญของการตอบแบบสอบถาม เลยไม่สนใจที่จะตอบแบบสอบถาม และผู้สำเร็จการศึกษางานอาจจะไม่เต็มใจที่จะตอบแบบสอบถามด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น ไม่มีงานทำ หรือทำงานที่มีรายได้น้อยเกินไป ประการที่สอง แบบสอบถามที่ส่งไปทางไปรษณีย์นั้นมีผู้ส่งกลับมาจำนวนมาก และล่าช้า แบบสอบถามหลายฉบับได้รับหลังจากได้ทำการวิเคราะห์ผลไปเรียบร้อยแล้ว ในจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 300 ชุด มีผู้ตอบกลับมาเพียง 69 ชุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 23 ของแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งทางไปรษณีย์

2. ภูมิลำเนาเดิม และสถานที่ทำงาน ผู้สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 523 คน มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคใต้ 521 คน คิดเป็นร้อยละ 99.62 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคอื่นเพียง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.39 เท่านั้น และผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคใต้จำนวน 521 คนนี้ ได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานที่ทำงาน 417 คน ในจำนวนนี้มีอยู่ 381 คน คิดเป็นร้อยละ 91.37 ที่ทำงานอยู่ในภาคใต้และมีเพียง 36 คน หรือร้อยละ 8.63 ที่ทำงานในภาคอื่น ข้อมูลที่ได้นี้จึงน่าจะใช้เป็นส่วนหนึ่งที่จะชี้ให้เห็นว่าหลักสูตร สถาบันราชภัฏสงขลา ควรจะพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

3. ภาระการมีงานทำ จากผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 584 คน จำนวน 548 คน เป็นผู้มีงานทำ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 93.84 ผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่มีงานทำ นิ่งจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 6.16 แสดงว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาที่ไม่มีงานทำมีจำนวนค่อนข้างน้อยมาก

4. อาชีพ จากการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพ ปรากฏว่าผู้สำเร็จที่ตอบแบบสอบถามทั้ง 584 คน ตอบแบบสอบถามข้อนี้จำนวน 407 คน คิดเป็นร้อยละ 69.66 ของผู้ตอบแบบสอบถาม อีกร้อยละ 30.34 ไม่ตอบ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะไปประกอบอาชีพ หรือทำงานที่เห็นว่าไม่เหมาะสมกับวุฒิที่เรียนมากไป แต่ในจำนวนที่ตอบแบบสอบถามข้อนี้ พนักงานผู้สำเร็จการศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ส่วนใหญ่ได้ประกอบ

อาชีพสอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนมา คือ ร้อยละ 47.46 เป็นพนักงานบริษัท องค์กรธุรกิจเอกชน และร้อยละ 10 ประกอบอาชีพอิสระ ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาศึกษา เป็นข้าราชการและครู/เจ้าหน้าที่ในสถานศึกษาเอกชนรวมกันคิดเป็นร้อยละ 49.38 อีกร้อยละ 50.62 ประกอบอาชีพอื่นๆ ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาศาสตร์นี้ จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 40 คน มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 เป็นลูกจ้างชั่วคราวในหน่วยงานราชการเป็นที่หน้าสังเกตว่าผู้สำเร็จการศึกษาที่ ตอบแบบสอบถามมีอาชีพเป็นลูกจ้างชั่วคราว คือ ร้อยละ 42.50, 28.11 และ 22.03 ในสาขาวิชาสาขาวิชาศาสตร์ การศึกษา และ ศิลปศาสตร์ ตามลำดับ

5. รายได้ ผู้สำเร็จการศึกษามีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานขึ้นสูงมาก คือร้อยละ 46.58 มีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐาน ในสาขาวิชาศิลปศาสตร์นี้ผู้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 61.29 มีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐาน

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่เรียนมา ผู้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 49.57 ตอบว่าสามารถนำความรู้ที่เรียนมาไปใช้ประโยชน์ได้นอกและมากที่สุด ในขณะที่ร้อยละ 50.43 ตอบว่าสามารถนำความรู้ที่เรียนมาไปใช้ประโยชน์ได้ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นเพราะได้ทำงานที่ไม่ตรงกับโปรแกรมวิชาที่เรียนมา หรืออาจจะเป็นเพราะโปรแกรมวิชาที่เรียนมาไม่สอดคล้องกับความต้องการของแรงงานก็ได้

ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่ควรเพิ่มเข้าไปในหลักสูตร pragmatically ที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรเพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ และการปฏิบัติจริงเข้าไปในหลักสูตรมากที่สุดตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าความรู้เหล่านี้จำเป็นสำหรับงานทุก ๆ แขนง จึงควรที่นักศึกษาได้เรียนรู้วิชาเหล่านี้เพิ่มมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ส่วนในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิต จะพบว่าคุณลักษณะที่น่าพอใจมากที่สุดตามลำดับ 5 ประการคือ ความซื่อสัตย์ ความรักในเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ความเสียสacrifice ความยืดมั่นและปฏิบัติตามคุณธรรมและความรับผิดชอบจะเห็นได้ว่าคุณลักษณะอันเป็นที่พึงประสงค์เหล่านี้ เป็นคุณสมบัติที่นักศึกษาจากสถาบันราชภัฏสงขลาได้รับคำชี้เชยจากหน่วยงานที่รับนักศึกษาเข้าทำงานเสมอมา จึงเป็นคุณลักษณะที่ควรให้อบรมถ่ายทอดให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาของสถาบันราชภัฏสงขลาตลอดไป อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะที่ควรปรับปรุงมากที่สุดตามลำดับ คือ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ และการมีความรู้ซึ่งในวิชาที่เรียน ก็จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะเหล่านี้ก็เป็นคุณลักษณะที่เป็นจุดอ่อนของนักศึกษาจากสถาบันราชภัฏมานานแล้วเช่นเดียวกัน ซึ่งอาจจะเป็นพระสาเหตุหลักของการที่สถาบันราชภัฏสงขลาควรจะเร่งปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจัง เช่นความรู้พื้นฐานของนักศึกษาอ่อนมาก เกิดเป็นช่องว่างจนความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

ไม่สามารถจะติดต่อประสานกันได้ และระบบการจัดการศึกษาซึ่งไม่มีประสิทธิภาพพอ เป็นต้น

7. หน่วยงานที่ผู้สำเร็จการศึกษาต้องการไปสมัครงาน ในสาขาวิชาการศึกษา ร้อยละ 52.05 “ไปสมัครงานที่หน่วยงานราชการ ร้อยละ 23.63 “ไปสมัครงานที่สถานศึกษาอุบัติ นั้นหมายความว่า ร้อยละ 75.68 “ไปสมัครงานกับหน่วยงานดำเนินงานตรงกับวิชาความรู้ที่เรียนมา ร้อยละ 24.23 ที่ไปสมัครงานตามหน่วยงานที่มีงานไม่ตรงกับวิชาความรู้ที่เรียนมา

ผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิทยาศาสตร์ร้อยละ 50.88 “ไปสมัครงานในบริษัท องค์กรธุรกิจเอกชน ร้อยละ 35.09 “ไปสมัครงานที่หน่วยงานราชการนั้นคือผู้สำเร็จการศึกษาใน 3 คน ต้องการจะรับราชการแสดงว่าอาชีพรับราชการจึงยังคงเป็นอาชีพสำคัญสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านี้

ส่วนในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ร้อยละ 63.32 “ไปสมัครงานในบริษัทองค์กรธุรกิจเอกชน ร้อยละ 22.61 “ไปสมัครหน่วยงานราชการ ซึ่งจะเห็นได้ว่า อาชีพรับราชการยังเป็นอาชีพที่เป็นที่ต้องการของผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน

8. ความต้องการความช่วยเหลือในการทำงานทำ ผู้สำเร็จการศึกษาต้องการสถาบันช่วยเหลือในเรื่องที่เกี่ยวกับการทำงานทำมากที่สุดตามลำดับ คือหาข้อมูลมาประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบ ร้อยละ 70.60 จัดวันนัดพบแรงงานขึ้นในสถาบัน ร้อยละ 64.29 จัดปัจจัยนิเทศเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งงาน และการสมัครงาน ร้อยละ 48.88 และจัดอบรมความรู้เสริมก่อนออกจากสถาบันร้อยละ 49.25 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จะเห็นได้ว่าผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือจากสถาบันในเรื่องการทำงานทำมาก และต้องการให้สถาบันประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการผลิตบัณฑิตสาขาต่าง ๆ ให้ทราบกันอย่างกว้างขวาง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับห้องถ่ายเอกสารสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 97.39 มีภูมิปัญญาอยู่ในภาคใต้
2. ควรให้นักศึกษาเรียนรายวิชาคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ และการฝึกปฏิบัติจริงเพิ่มขึ้น
3. ควรเพิ่มความรู้ ความสามารถให้กับนักศึกษาทางวิชาการด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร และความรู้ลึกซึ้งในวิชาที่เรียน
4. ควรพัฒนาระบบการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในตนเอง และเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. ควรช่วยเหลือนักศึกษาในการทำงานทำอย่างเป็นระบบ

